

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av prover från Ciselören 1 & 2 samt Komministern 2 i Eksjö - komplettering I

Hansson, Anton; Linderson, Hans

2016

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Hansson, A., & Linderson, H. (2016). *Dendrokronologisk analys av prover från Ciselören 1 & 2 samt Komministern 2 i Eksjö - komplettering I*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2016:22). Lund University.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

11 april 2016,
14 juni 2016

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2016:22
Anton Hansson & Hans Linderson

DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV PROVER FRÅN CISELÖREN 1 & 2 SAMT KOMMINISTERN 2 I EKSJÖ - KOMPLETTERING

Uppdragsgivare: Britt-Marie Börjesgård, Jönköpings länsmuseum, box 2133, 550 02 Jönköping
036-301842, britt-marie.borjesgard@jkpglm.se

Område: Eksjö **Prov nr:** 61959-61999, 41020-41041 **Antal såg+borrprov:** 56+7

Dendrokronologiskt objekt: Brandhärjade byggnader 2015 i Eksjö

Resultat:

Dendro nr:	Prov Nr :	Träd -slag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningstid E(Efter) V(vinterhalv-året)	Kommentarer Enhet A, B, C och D
61958	44	Tall	99	Sp=52, ej W	1776	V 1776/77	
61959	49	Tall	124	Sp=50, W	1724	V1724/25	C
61960	42	Tall	249	Sp=60, W	1670	V1670/71	B
61961	33	Tall	99	Sp=54, W	1777	V1777/78	D
61962	32	Tall	123	Sp=50, W	1715	V1715/16	C
61963	43	Tall	49	Sp=42, W	1777	V1777/78	D
61964	45	Tall	87	Sp=?, ej W	1770	1777 ± 7	D, självdöd
61965	41	Tall	82	Sp=35, W	1777	Sommar1777	D
61966	46	Tall	113	Sp=53, W	1777	V1777/78	D
61967	48	Tall	132	Sp=55, W	1777	V1777/78	D
61968	25	Gran	94	W	1830	V1830/31	
61969	22	Tall	72	Sp=50, W	1867	V1867/68	A
61970	24	Tall	60	Sp=35, W	1867	V1867/68	A
61971	26	Tall	62	Sp=35, W	1830	V1830/31	A
61972	17	Tall	102	Sp=40, W	Ej datering		
61973	31	Tall	177	Sp=80, ej W	1675	1675-1685	B
61974	30	Tall	134	Sp=62, W	1777	V1777/78	D
61975	21	Tall	158	Sp=60, W	1847	Sommar1847	
61976	20	Tall	158	Sp=60, W	1847	Sommar1847	
61977	28	Tall	120	Sp=55, W	1777	1777/78	D
61978	27	Tall	177	Sp=79,nära W	1606	1606-1626	
61979	19	Tall	95+½	Sp=44, ej W?	1716	1717-1727	C
61980	35	Tall	187	Sp=85,Nära W	1655	V 1655/56	B
61981	18	Tall	85	Sp=65, W	1830	V1830/31	A
61982	14	Tall	121	Sp=61, W	Ej datering		(V 1829/30)
61983	50	Gran	92	Ej W	Ej datering		
61984	2	Tall	100	Sp=67, W	1830	V1830/31	A
61985	1A	Tall	103	Sp=53, W	1830	V1830/31	A
61986	34	Tall	181	Sp=?, ej W	1653	1653-1683	B, självdöd

61987	1	Tall	119	Sp=55, W	1830	V1830/31	A
61988	3	Tall	115	Sp=54, W	1830	V1830/31	A
61989	7	Tall	160	Sp=62, W	1843	V1843/44	A
61990	8	Tall	133	Sp=59, W	1843	V1843/44	A
61991	P1	Tall	95	Sp=51, W	1869	V1869/70	A
61992	23	Tall	59	Sp=30, W	1867	V1867/68	A
61993	16	Gran	81	W	1830	V1830/31	
61994	9	Tall	137	Sp=61, W	1715	V1715/16	C
61995	12	Tall	104	Sp=62, W	1830	V1830/31	A
61996	10	Tall	166	Sp=55, ej W	1645	1650-1680	B
61997	38	Tall	168	Sp=91, W	1679	V1679/80	B
61998	13	Tall	72	Sp=37, ej W	1775	1775-1795	D
61999	11	Tall	149	Sp=50?, ej W	1653	V 1653/54	B
41020	6	Tall	106	Sp=60, W	1842	Sommar1842	A
41021	40	Tall	149	Sp=77, W	1676	V1676/77	B
41022	29	Tall	177	Sp,otydl,nära W	1654	1654-1674	B
41023	5	Tall	102	Sp=47, Nära W	1836	1836-1856	A
41024	47	Tall	83	Sp=44, W	1777	V1777/78	D
41025	39	Tall	97	Sp=54, W	Ej datering		(V 1776/77)
41026	55	Tall	110	Sp=50, W	1830	V1830/31	A
41027	51	Tall	309	Sp=88?, W	1657	V1657/58	B
41028	37	Tall	253	Sp=93, W	1673	V1673/74	B
41029	52	Tall	205	Sp=84, W	1655	V1655/56	B
41030	36	Tall	170	Sp=65, W	1679	V1679/80	
41031	9						Dubblätt till 61994
41032	53	Tall	291	Sp,otydl nära W	1637	1637-1672	B, självdöd
41033	60	Tall	150	Sp=75, W	1751	V1751/52	D, Ciselören 2
41034	54	Tall	49	Sp=29, W	1777-lw	Sommar1777	D,
41035	P1	Tall	83;1	Ej Sp, ej W	1683	E 1683	Ciselören 2,(1684-1704)
41036	P2	Tall	67;1	Sp=47, ej W	1750	1750-1753	D, Ciselören 2
41037	P3	Tall	81;1	Sp=40, ej W	1749	1749-1752	D, Ciselören 2
41038	1	Tall	55;1	Sp=30, ej W	1810	1810-1840	A, Komministern 2 (V1810-1811)
41039	2	Tall	87;1	Sp=45, ej W	Ej datering	-	Komministern 2
41040	3	Tall	128+10;1	Sp=50, ej W	1828	1818-1840	A, Komministern 2
41041	4	Tall	160;1	Sp=80,nära W	1702	1702-1712	C, Komministern 2
41080	56	Tall	106	Sp=58, W	1830	V 1830/31	A
41081	57	Tall	113	Sp=63, W	1830	V 1830/31	A
41082	58	Tall	99	Sp=71, W	1830	V 1830/31	A
41083	59	Tall	240	Sp=103, W	1652	V 1652/53	B

Resultatuppgifter inom parentes är inte helt säkra uppgifter

Kommentarer till ovanstående resultattabell samt en komplettering

Proverna följer listan som hand hölls av uppdragsgivaren. Prov 61958–61999 samt prov 41020–41037 ingick i en gemensam analysgrupp. Kompletterande prov är 41038–41041.

Prov 41034–41041 utgörs av borrprov de övriga är sågskivor.

Uppdraget gäller datering av proverna. Utöver detta har en gruppindelning gjorts baserat på årsringsbreddens variation. Gruppindelningen är mindre exakt än dateringsresultatet, den kan betraktas som en gradient (gråskala). Tanken är att virket (prover) med gemensam gruppbezeichnung är hämtat från ett gemensamt område.

Några prov har angivits som självdöda. Dateringen av yttersta/youngsta årsringen är inte orsakad av avverkningen utan av en naturlig död. Avverkningen har kunnat inträffa senare då som torrfura eller nästan torrfura (trädet kan fortfarande vara grönt utan att tillväxt sker i stamvirket). Om det inte uppträder blånad eller röta så bedöms trädet blivit avverkat max ett tiotal år senare (se tabellen).

Komplettering prov 41080-41083 (P56-59)

Proverna är tagna från Ciselören 1, östra fasaden, norr om porten.

Prov 41080-82 dateras enligt förhandsbedömningen till vinterhalvåret 1830/31.

Prov 41083 dateras till vinterhalvåret 1652/53 och är helt avvikande de övriga tre kompletterande prover. Den korreleras väl med prov 41027 och 41032. Provet är brandskadat.

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

I kolumnen längst till höger har trädets proveniens samt datering med smalare felmarginal eller större osäkerhet getts.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.
Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.
Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet
Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare
Lunds Universitet
Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund
E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se
Tel: 046-2227891

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891, Fax +46-46-2224830 e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se